

*Pagoetako Behorbarroteko
hagina da parkeko zaharrena:
200 urtetik gora ditu.*

INAXIO / EUSKAL-HERRIA.ORG

HAGINA

Gure basoetan bere tokia irabazten

Garazi Zabaleta
@tirikittrann

Aiatik gora eginda laster iristen da Pagoetara. Itsasoa parez pare topatu dugu paisaia berde horretatik. "Hemen paradisuan daude haginak: hezetasun handiko tokian, baina aldi berean kostako tenperatura epeletan", azaldu digu Antxon Gomez parkeko basozainak. Jurasikotik datorren espeziea da hagina. Azken glaziazioaren ondoren (duela 110.000 eta 10.000 urte artean) Europa guztian egondako euriteen ondorioz hagina kontinente osoan zabaldu zen. Klima aldaketarekin, berriz, beste zenbait espezieren aurrean atzera egiten hasi zen, baina gurean prezipitazioak eta hezetasun maila mantendu egin ziren: haginarentzat baldintza ezin hobea. Gizakia artzaintzarako eremuak soiltsen hasi zenean, berriz, mozketek pagoa lagundu eta haritza, hagina eta beste hainbat espezie kaltetu zituzten.

Feudalismoaren akaberan giltzarri

Gizakiak mendeetan haginaren zabal-kundeari egindako kalte nagusia, hala ere, armagintzari lotutakoa izan zen. Erdi Aroan, galestarrek arku berezi bat asmatu zuten haginarekin egin. Ehun Urteko Gerran erabili zuten arku hori,

eta Frantziako nobleziaren %80 bataila bakar batean bidali zuten pikutara: "Feudalismoaren amaieraren hasiera izanzen hura". Hura ikusita, ingelesak hasi ziren arku haiek masiboki erabiltzen, eta Europa guztiko hagin populazioak txikitu zituzten. Espeziea, garai hartan, ez zegoen bere momenturik onenean, eta halako erritmoko mozketek berreskurapena galarazi zioten toki askotan.

Gipuzkoako armarrarian

Joera orokorraren kontra, Pagoetan (Aizarnako eta Hernioko inguruak ere hartzen ditu populazioak) hagina berreskuratze prozesuan dago, eta Penintsulan eta Europa mailan populazio garrantzitsuenetako bat ere bada. Zergatik? 50eko hamarkadan Gipuzkoako Diputazioak Pagoetako finka erosi zuenean, orduko teknikariak, hagina Gipuzkoako armarrarian agertzen zela eta, zeuden piezak ez mozte erabaki zuen. "Beste toki gehienetan moztu egin ziren, edo ganadua ibiltzen zen, zuhaitzaren berreskuratzea zailduz. Toki gutxitan eman dira hemengo baldintzak" dio Gomezek.

"Penintsulako hagin baso gehienetan egona zen talde bat etorri zen duela gutxi bisitan, eta ez zekiten populaziorik handienetakoa etxe alboan zutenik". Bada garaia, beraz, ondare ekologiko hori zabaldu eta Pagoetako nahiz inguruko haginei balioa emateko! ■

BIZI BARATZEA

**Gure kultura
iraultzen ari den liburua**

Bloga: www.argia.eus/bizi-baratzea
@bizibaratzea

Eskaerak:

943 371 545 · www.argia.eus/denda

Salneurria: 23 €
Harpideentzat: 19,50 €

AURKEZPEN HITZALDIAK

Martxoak 16: Alegia

Institutuan, 10:40an.

Martxoak 17: Segura

Kultur Etxean, 19:00etan.
Ehungarren aurkezpena!

Martxoak 19: Bedarona (Ea)

Jakoba Errekondo bertatik arituko da Euskadi Irratiko Landaberri saioan; ondoren solasaldia. 10:30ean, eskolan.

Martxoak 22: Goiatz

Dendale ostatuan, 19:00etan.

Apirilak 8: Ezkio-Itsaso

Lekua eta ordua zehazteke.

Apirilak 13: Barakaldo

San Bizenteko kultur etxean, 19:00etan.

Apirilak 14: Murgia

Lekua eta ordua zehazteke.

ANTOLATU ZURE HERRIAN

sustapena@argia.com

943 371 545